

СТАНОВИЩЕ
ОТ ДОЦ. Д-Р ЕВГЕНИЯ ГЕНЧЕВА
ПО КОНКУРСА ЗА ДОЦЕНТ ПО АНТИЧНА АРХЕОЛОГИЯ,
С КАНДИДАТ – ГЛ. АС. Д-Р ЗДРАВКО ДИМИТРОВ ДИМИТРОВ

На обявения в Държавен вестник конкурс за нуждите на Антична секция на НАИМ-БАН се е явил един кандидат – гл. асистент д-р Здравко Димитров Димитров. Той участва в него с 80 публикации, от които 61 са излезли след този за гл. асистент. Към това трябва да се добави и монографичният хабилитационен труд на тема: „Татул. Комплекси от античната епоха: края на IV/началото на III в. пр.Хр. – края на IV/началото на V в.“, обсъден и приет на заседание на САА-НАИМ и предаден за печат. Всичко това показва, че кандидатът покрива научно-метричните изисквания за доцент.

Изследванията на Здр. Димитров са обособени в два проблемно-тематични кръга. Първият обхваща архитектурните стилове и украси от римската епоха в българските земи – въпроси, развивани от него още в докторската му дисертация. В момента колегата е един от най-добрите специалисти в тази област в българската археология, като освен спецификата на римската архитектура от Северна България, той успешно добавя и характеристиката на римските стилове от Сердика, Филипопол, Пауталия и други градове от Южна България (№ 28, 35, 47 от списъка с публикации). Обобщаващият труд „Архитектурна декорация в провинция Долна Мизия (I–III в.)“ е изключително полезен за всички, които работят в римските градове. Тук се включват и сродните теми за каменоломните и вноса на каменни и мраморни материали (№№ 34, 64) – проблематика, която не е изследвана достатъчно в българската литература.

Признание за познанията на Здр. Димитров са и множеството публикации върху архитектурната декорация от Йордания, с които той участва в големи археологически форуми (№ 49, 50, 57, 63).

Вторият кръг се отнася до собствените проучвания на кандидата на различни обекти. Тук могат да се отбележат тези, свързани с разкопките край с. Татул и на Перперикон, могилите в Чирпанско и обектът при с. Братя Даскалови, Чирпанско (№ 26, 27, 29, 31, 38, 40, 41, 46, 54, 60, 75, 76). Пак тук се вписва и хабилитационният труд на тема: „Татул. Комплекси от античната епоха: края на IV/началото на III в. пр.Хр. – края на IV/началото на V в.“, който обобщава античния период на обекта заедно с целия, открит там материал.

Изследването е систематизирано в пет глави. Първата от тях съдържа подробно описание на всички разкрити антични структури в мест. Кая Башъ край с. Татул. Те са определени като сграда с квадров градеж, ограден зид – периболос, олтарни пространства и ниши, изсечени в скалите, стълбища към вътрешността, сгради, свързани с по-късните периоди на обитаването на комплекса. Подробният и внимателен анализ, направен от автора, позволява да се разграничат два основни етапа на съществуване на обекта. Първият – елинистически, свързан с култово-възпоменателната функция на постройките, и вторият – жилищен.

Втората глава се занимава с методиката на археологическото проучване. Не мога да се съглася обаче, че мястото ѝ е тук, тъй като това е основата за определянето на различните елементи на комплекса. Също така тук се намира и стратиграфията, която датира всяка една част. Следователно би трябвало тази глава да стане първа и в нея да се изяснят обстоятелствата около разкопките на обекта, защото той е копан няколкократно от различни археолози.

Глава трета обединява всички открити антични материали. Тя е основата за датирането на отделните части на обекта. Разработена е добре, изнамерени са множество аналогии и е обърнато внимание на произхода и на хронологията на всеки предмет.

В глава четвърта е анализирано предназначението на всеки един от архитектурните комплекси. Тук трябва да се отбележи, че авторът подхожда изключително внимателно към определянето на функциите на двата различни комплекса. Благодарение на приведените многобройни примери от Егея, Мала Азия, Близкия Изток, Северна Африка и Южна Италия, той достига до извода, че първоначално тук е съществувало култово място от „затворен тип с архитектурни единици“. Сградата с квадров градеж намира своите аналогии най-вече в т.нар. хероони, каквито са известни и от Филипи, и от Амфиполис, но и от Мала Азия, и от Северна Африка. Подобни възпоменателни или гробни комплекси са характерни за елинистическия свят и се издигат на много места. Наличието на такъв в тракийските земи показва, че те не са изолирани от общата „мода“ на елинизма. Интересно би било да се определи дали т.нар. гробна кула има някакви погребални функции или е чиста проба възпоменателно съоръжение. За съжаление липсата на информация не позволява подобни спекулации.

Доброто датиране на археологическите материали помага на автора за прецизното разделяне на двата етапа от съществуването на обекта. Първият, свързан с

